

بررسی رابطه ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص و انتظارات پیامد دانشجویان فربیا تنعمی*، مهدی خانبانی^۲

چکیده

مقدمه: با توجه به جایگاه امید از یک‌سو و توانمندی منش و رابطه آن با انتظار پیامد و تأثیری که می‌توانند بر وضعیت تحصیلی و به دنبال آن زندگی حرفه‌ای آتی افراد داشته باشند، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص و انتظارات پیامد در دانشجویان کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی انجام شد.

روش پژوهش: پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه مورد مطالعه، شامل کلیه دانشجویان رشته روان‌شناسی بالینی در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال بودند. از جامعه فوق ۲۳۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه ارزش‌های فعال در عمل پیترسون و سلیگمن (۲۰۰۴)، امید در عرصه‌های خاص سیمپسون و انتظارات پیامد هاکت و همکاران بود. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری ضریب همبستگی پیترسون و رگرسیون گام‌به‌گام تحلیل شدند.

یافته‌ها: بین ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص رابطه معناداری با جهت مثبت وجود دارد ($\alpha \leq 0/05$). بین ارزش‌های فعال در عمل و انتظارات پیامد دانشجویان نیز رابطه معناداری با جهت مثبت وجود دارد ($\alpha \leq 0/05$). همچنین ارزش‌های فعال در عمل پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای امید در عرصه‌های خاص و انتظارات پیامد دانشجویان است.

نتیجه‌گیری: ارتقا و پرورش سطح توانمندی‌های منشی، منجر به یک حالت شناختی، عاطفی و انگیزشی در افراد نسبت به آینده خواهد شد و این مهم انتظار پیامدهای مطلوب و دلخواه را با تکیه بر اعمال هدفمند در جوانان و بالأخص دانشجویان فراهم خواهد کرد.

کلیدواژه‌ها: ارزش‌های فعال در عمل، امید در عرصه‌های خاص، انتظارات پیامد.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۹/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۳/۲۹

استناد: تنعمی ف، خانبانی م. بررسی رابطه ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص و انتظارات پیامد دانشجویان، خانواده و بهداشت، ۱۳۹۸؛ (۳): ۸۷-۷۶

۱. روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد علوم تحقیقات تهران، ایران (نویسنده مسئول) - mail:f.tanaomi@yagoo.com
۲. استادیار روان‌شناسی بالینی، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد علوم تحقیقات تهران، ایران.

مقدمه:

یکی از شاخص‌های مهم و تأثیرگذار در روان‌شناسی مثبت و سلامت روان، امید در عرصه‌های خاص است (۱). طبق مفهوم‌سازی اسنایدر (۲) امید یک ساختار شناختی-انگیزشی است که از تعامل دو مؤلفه کارگزار موفق (تصمیم هدف‌دار) و گذرگاه‌ها (قدرت برنامه‌ریزی راه‌های گوناگون برای رسیدن به هدف خویش) به وجود می‌آید. مؤلفه اول، این باور شخصی را می‌سازد که شخص می‌تواند حرکت در طول مسیرهای محتمل را برای رسیدن به اهداف خویش شروع و تحمل کند این بعد جزء انگیزشی نظریه اسنایدر است که انرژی روانی برای استفاده از گذرگاه‌ها از آن به کار گرفته می‌شود. تفکر گذرگاهی مربوط به توانایی فرد برای غلبه بر موانع و شناخت راه‌های مختلف برای رسیدن به هدف است (۳). امید متغیری است که می‌تواند میزان رضایتمندی افراد از زندگی‌شان را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین امید تغییرات رضایت از زندگی افراد را در سال‌های بعدی زندگی پیش‌بینی می‌کند (۴). اسنایدر^۱ بنیان‌گذار نظریه امید و درمان مبتنی بر آن، عقیده دارد که برای ایجاد امید وجود دو نوع تفکر الزامی است. تفکر راهبردی^۲ و تفکر عامل^۳ مسیر. تفکر راهبردی یا مسیر جزء‌شناختی امید و نشان‌دهنده ظرفیت و توان فرد برای خلق مسیر و تفکر عامل جزء انگیزشی امید است که فرد خود را برای استفاده از این مسیرها برمی‌انگیزاند. فرد امیدوار فعال، پویا، سرزنده و شاداب است اما فرد ناامید دل‌مرده، منفعل و افسرده است (۵). پژوهشگران بر این باورند که امید برای مقابله با مشکلات و شرایط عدم اطمینان ضروری است و مطمئناً یک نیاز اساسی برای دانشجویان است (۶). دانشجویان با امید بالا نه تنها قادرند به گونه مؤثر راهبردهای مدبرانه را در طول مسیر شناسایی کنند، بلکه اغلب قادرند چندین راه را برای دستیابی به اهدافشان ایجاد کنند (۷). آن دسته از دانشجویانی که دارای سطح امید پایین‌تری هستند اغلب به یک رویکرد توجه دارند و زمانی که با مانعی برخورد می‌کنند، تلاش از طریق راه‌های دیگر را انجام نمی‌دهند (۸). یکی دیگر از مؤلفه‌های موردبررسی، انتظارات پیامد، است که شامل باورهایی است که بر اساس آن افراد از رفتارهایی خاص پیروی خواهند کرد که این رفتارها، نتیجه‌ای خاصی را به وجود خواهند آورد. انتظارات شخصی از پیامد با قدرت تصمیم‌گیری در افراد و به‌خصوص دانشجویان در ارتباط است. در هر نوع تصمیم‌گیری دو عامل اساسی به چشم می‌خورد: یکی ارزش مورد انتظار شخص و دیگری احتمالی که در صورت اقدام به عمل برای نیل به نتایج وجود خواهد داشت، چراکه مقوله تصمیم‌گیری نوعی انتخاب است که اگر در جهت رسیدن به خواسته‌ها و انتظارات شخصی فرد باشد، تصمیم و انتخابی صحیح و اگر نیل به مطلوب را به حاشیه برند نادرست است (۹). هنگامی که انتظار افراد برای پیامدهای مورد انتظار بالا باشد، ادراک کارآمدی افراد نیز بالاتر می‌رود و درعین حال انتظار پیامد پایین‌تر با ادراک خود کارآمدی پایین‌تر همراه است. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که انتظار پایین از خود بر باورهای خودکارآمدی تأثیر منفی می‌گذارد و انگیزه پیشرفت را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۱۰). بنابراین انتظار پیامد پایین یا بالا هر کدام می‌تواند مسیر تحصیلی جوانان را به‌گونه‌ای متفاوت تحت تأثیر قرار دهد (۱۱). از دیگر مؤلفه‌هایی که در این پژوهش موردبررسی قرار گرفت توانمندی‌های منش یا همان ارزش‌های فعال در عمل است. ارزش‌های فعال در عمل مجموعه‌ای از فضیلت‌های فردی است که قابلیت رشد و خودشکوفایی را در انسان به وجود آورده و فرد را به‌سوی بهزیستی رهنمون می‌سازد. بر اساس پژوهش‌های انجام‌شده بخشی از واریانس رضایتمندی افراد از زندگی، کار و تحصیل را تفاوت‌های فردی در ارزش‌های فعال در عمل تبیین

1 - snayder

2 - agency

3- pathway

می‌کند. از جمله این توانمندی‌ها که با رضایتمندی افراد از زندگی‌شان در ارتباط است؛ امید، اشتیاق، قدرشناسی، عشق و کنجکاوی است (۱۲). توانمندی‌های قلبی بسیار بیشتر از توانمندی‌های عقلانی با بهزیستی در ارتباطند (۱۳). همچنین، توانمندی‌ها یک جز اساسی در ساختار خانواده است و این در حالی است که بسیاری از افراد از توانمندی‌های خود، آگاهی ندارند. تأثیر روان‌درمانی مثبت‌نگر بر توانمندی منش در پژوهشی که توسط خدابخش، خسروی و شاهنگیان (۱۴) انجام شد بیانگر آن بود که رویکرد مثبت‌نگر با تأکید بر مفاهیمی همچون امیدواری و شادکامی منجر به افزایش توانمندی و فضائل منش در فرد می‌شود. فدریکسون (۱۵) نشان داد که میان هیجان‌ات مثبت شادی با توانمندی‌های منش و سازگاری در مواجهه با مشکلات زندگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. سلیگمن (۱۶) نشان دادند هیجان‌ات مثبت، فقدان تعهد و معنا در افراد افسرده با کاهش نمرات آن‌ها در توانمندی‌های کنش به‌ویژه امیدواری در ارتباط است. راشید (۷) نیز در تحقیقی با استفاده از رویکرد روان‌شناسی مثبت‌نگر به‌منظور بالا بردن توانمندی‌های افراد نشان داد، این روش روان‌درمانی تأثیر معناداری بر افزایش ۱۷ توانمندی در افراد داشت. با توجه به آنچه تاکنون در خصوص نقش و جایگاه امید از یک‌سو و توانمندی منش و رابطه آن با انتظار پیامد و تأثیری که می‌تواند بر وضعیت تحصیلی و به دنبال آن زندگی حرفه‌ای آتی افراد داشته باشند و همچنین با توجه به اینکه پژوهش‌های اندکی در این حوزه انجام گرفته و یافته‌های حاصل از این مطالعات قابل تعمیم نمی‌باشند. انجام چنین پژوهشی ضروری است؛ بنابراین مسئله پژوهش حاضر است که رابطه بین ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص و انتظارات پیامد در دانشجویان چگونه است؟ و اینکه آیا ارزش‌های فعال در عمل می‌تواند پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای امید در عرصه‌های خاص و انتظارات پیامد باشند؟

روش پژوهش:

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی (واحد تهران شمال) در نیمسال دوم تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به تعداد ۳۲۲۱ نفر بودند. نمونه آماری این تحقیق مشتمل ۲۳۰ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال بودند که بر اساس فرمول کوکران و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح آمار توصیفی از میانگین، انحراف استاندارد، ضریب کجی و ضریب کشیدگی و در سطح آمار استنباطی نیز از مدل‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزار آماری spss20 استفاده شد.

ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های ارزش‌های فعال در عمل، انتظارات پیامد و امید در عرصه‌های خاص بود.

ابزار

الف - پرسشنامه ارزش‌های فعال در عمل^۱ (VIA-120): این پرسشنامه در سال ۲۰۰۴ توسط پترسون و سلیگمن^۱، به‌منظور سنجش توانمندی‌های شخصیتی در افراد ساخته شده است. این آزمون ۶ فضیلت جهانی و ۲۴ توانمندی شخصیت را اندازه‌گیری و ارزیابی می‌کند این پرسش‌نامه یک ابزار خود گزارشی است و دارای ۲ فرم کوتاه و بلند است. فرم کوتاه آن ۱۲۰ سؤالی است و فرم بلند آن ۲۴۰ عبارت است. هر دو فرم هنجاریابی شده است. هر توانمندی با ۱۰ عبارت موردسنجش قرار می‌گیرد. آزمودنی

باید در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای میزان موافقت و مخالفت خود را به هر یک از عبارات بیان کند. زمان متوسط پاسخ‌گویی به این آزمون بین ۳۰ الی ۴۰ دقیقه است. میانگین ضریب آلفا و پایایی باز آزمایی به ترتیب ۷۷ و ۷۳ درصد گزارش شده است. به‌طور کلی، پژوهش‌های انجام‌شده برازش و سودمندی این ابزار را در حوزه سنجش شخصیتی در روان‌شناسی مثبت مورد تأکید و اهمیت قرار داده‌اند (۱۷).

ب- پرسشنامه امید در عرصه‌های خاص^۲ (DSHS): این پرسش‌نامه در سال ۱۹۹۹ توسط سیمپسون به‌منظور ارزیابی امید سرشتی بزرگسالان ساخته شد. شامل ۵۰ سؤال است که البته ۲ سؤال آن دروغ‌سنج است و مجموع سؤالات مرتبط آن ۴۸ سؤال است. این پرسش‌نامه شامل دو بخش است: در بخش اول، میزان اهمیتی که دانشجویان برای ۶ عرصه اجتماعی، تحصیلی، خانوادگی، عاشقانه، شغلی و فعالیت‌های اوقات فراغت قائل‌اند، سنجیده می‌شود و در بخش دوم، میزان رضایت دانشجویان در ۶ عرصه مذکور اندازه‌گیری می‌شود. این پرسش‌نامه دارای همسانی درونی مناسبی به میزان ۸۴ درصد است (۱۷).

ج پرسشنامه انتظارات پیامد^۳ (SOES): این پرسش‌نامه در سال ۱۹۹۲ توسط هاکت، بتز، کاسس و روچاسینگ و هم‌چنین ویتن در سال ۱۹۹۷ ابداع شده است. شامل ۱۳ ماده است که سه بعد جهت‌دهی آینده (سؤالات ۳، ۷، ۸، ۹، ۱۲، ۱۳) رضایت شغلی (سؤالات ۱، ۲، ۱۱) و انتظارات شخصی (سؤالات ۴، ۶، ۱۰) را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. ابعاد سه‌گانه این پرسش‌نامه، ادراکات دانشجویان را از میزان ثبت‌نام در آموزش عالی و تلاش و پشتکار در دستیابی به یک درجه دانشگاهی را که نتایج فردی، شناختی، عاطفی، روانی و اجتماعی به همراه خواهد داشت می‌سنجد. پایایی زیرمقیاس‌ها به ترتیب ۸۲ درصد، ۶۸ درصد و ۷۱ درصد برآورد شده است و پایایی کل مقیاس را حدود ۷۴ درصد گزارش کرده‌اند (رادریگوز، ۲۰۰۹). برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ و برای تعیین روایی عاملی آن از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. نتایج نشان داد که پرسشنامه از همسانی درونی قابل‌قبولی برخوردار است؛ و ضرایب آلفای کرونباخ در زیرمقیاس‌های آن بین ۰/۶۵ تا ۰/۷۹ است. همچنین برای تعیین روایی عاملی از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد که نتایج تحلیل عاملی تأییدی مؤید این است که ساختار پرسشنامه برازش قابل‌قبولی با داده‌ها دارد و کلیه شاخص‌های نیکویی برازش، مدل را تأیید می‌کنند (۱۸).

یافته‌ها:

در این بخش ابتدا یافته‌های توصیفی ارائه شده و سپس به آزمون فرضیه‌های تحقیق و ارائه نتایج پرداخته می‌شود.

جدول ۱. توزیع فراوانی آزمودنی‌ها برحسب جنسیت

Table1. Frequency distribution of subjects by gender

جنسیت	فراوانی درصدی	فراوانی
مرد	۲۵.۰۶	۵۱
زن	۷۴.۹۳	۱۷۲

1 Peterson & Seligman

2 - Adult Domain Specific Hope Scale

3 - Student Outcome Expectancy Scale

مجموع	۱۰۰۰	۲۳۰
-------	------	-----

با توجه جدول فوق بیشترین فراوانی معادل ۷۴.۹ درصد مربوط به مردان و فراوانی معادل ۲۵.۰۶ درصد مربوط به زنان است.

جدول ۲. تحلیل توصیفی متغیرهای پژوهش

Table 2. Descriptive Analysis of Research Variables

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب کجی	ضریب کشیدگی
فضیلت خرد	۲۳۰	۲۰۷/۴۰	۴/۶۲	-/۱۴	-/۱۱
فضیلت شجاعت	۲۳۰	۵۸/۹۰	۴/۵۲	/۳۳	-/۶۳
فضیلت انسانیت	۲۳۰	۹۵/۵۲	۵/۹۶	/۰۲	-/۲۶
فضیلت خویشنداری	۲۳۰	۱۰۳/۶۸	۳/۳۵	/۶۱	۱/۱۶
فضیلت میانه‌روی	۲۳۰	۱۰۶/۰۹	۴/۹۷	-/۱۱	-/۴۶
فضیلت تعالی	۲۳۰	۱۰۶/۰۵	۹۲/۴	-/۱۴	-۳۱/۱
امید	۲۳۰	۵۹/۴۱	۴۲/۲	/۱۷	-۱/۰۳
انتظار پیامد	۲۳۰	۲۲/۳۲	۷۲/۳	-/۰۳	۰۶/۱

در جدول فوق به میانگین و انحراف استاندارد نمرات آزمودنی‌ها در ابعاد مختلف پرسشنامه توانمندی‌های منش یا ارزش‌های فعال در عمل، امید در عرصه‌های خاص و انتظار پیامد نمایش داده شده است. از آنجاکه ضریب کجی و کشیدگی در کلیه متغیرها رعایت شده است امکان استفاده از آمار پارامتریک وجود دارد.

جدول ۳. ضریب همبستگی چندگانه جهت تبیین امید بر اساس ارزش‌های فعال در عمل

Table 3. Multiple Correlation Coefficient for Explaining Hope Based on Active Values in Practice

مدل	R	R^2	اصلاح شده R^2	خطای معیار
1	/۹۷	/۹۵	/۹۵	/۹۷

با توجه به جدول فوق، بین ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص ضریب همبستگی چندگانه معادل با ۰/۹۷ به دست آمد که نشان‌دهنده رابطه مثبت و معنادار است.

جدول ۴. تحلیل رگرسیون چندمتغیری جهت پیش‌بینی امید در عرصه‌های مختلف با استفاده از ارزش‌های فعال در عمل
Table 4. Multivariate regression analysis to predict hopes in different fields using active values in practice

منبع تغییرات	مجموع تغییرات	df	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۸۹/۱۲۸۵	۶	۲۱۴/۳۱	۷۵۰/۳۷	۰۰/۰
باقیمانده	۶۳/۶۹	۲۲۳	۰/۲۸	-	-
کل	۱۳۴۹/۲۸	۲۲۹	-	-	-

بنا بر جدول فوق و با استفاده از روش رگرسیون چندمتغیری از نوع ورود هم‌زمان، می‌توان عنوان کرد در سطح معناداری ۰/۰۵ $\leq \alpha$ ، میزان $F=۷۵۰/۳۷$ به‌دست‌آمده از نظر آماری معنادار است؛ بنابراین رابطه معناداری بین ارزش‌های فعال در عمل و امید در عرصه‌های خاص وجود دارد.

جدول ۵. ضرایب متغیرهای پیش‌بین با استفاده از روش تحلیل رگرسیون به شیوه ورود هم‌زمان در امید در عرصه‌های خاص
Table 5. Coefficients of predictive variables using regression analysis method to simultaneously enter in hope in specific areas

متغیر	B	خطای استاندارد	Beta	t	سطح معناداری
مقدار ثابت	-۷/۳۶	۴/۰۶	-	-۱/۸۱	۰/۰۷
فضیلت خرد	۰/۶۲	۰/۰۹	۰/۳۲	۱/۲۱	۰/۰۱
فضیلت شجاعت	۰/۳۱	۰/۰۳	۰/۵۹	۸/۴۳	۰/۰۰
فضیلت انسانیت	-۰/۳۸	۰/۱۱	-۰/۲۹	۳/۵۰	۰/۰۰
فضیلت خویش‌داری	-۰/۸۹	۰/۲۰	-۰/۷۵	۴/۳۶	۰/۰۰
فضیلت میانه‌روی	۰/۰۲	۰/۰۹	۰/۰۱	۰/۲۱	۰/۸۳
فضیلت تعالی	۰/۱۵	۰/۲۳	۰/۱۱	۰/۶۴	۰/۵۱

همان‌گونه که در جدول فوق نشان داده شده است، عرض از مبدأ معادله رگرسیون برابر با ۴/۰۶ است که با توجه به میزان t برابر ۱/۸۱- در سطح آماری ۰/۰۵ $\leq \alpha$ معنادار است. همچنین، با توجه به ضرایب b به‌دست‌آمده امکان پیش‌بینی امید در عرصه‌های خاص بر اساس فضیلت شجاعت، خرد، انسانیت و خویش‌داری وجود دارد؛ بنابراین ارزش‌های فعال در عمل پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای امید در عرصه‌های خاص است.

جدول ۶. ضریب همبستگی چندگانه جهت تبیین انتظار پیامد بر اساس ارزش‌های فعال در عمل

Table 6. Multiple Correlation Coefficient for Expecting Outcome Based on Active Values in Practice

خطای معیار	اصلاح شده R^2	R^2	R	مدل
.۴۲	.۹۸	.۹۸	.۹۹	1

با توجه به جدول فوق، می‌توان عنوان کرد بین ارزش‌های فعال در عمل و انتظارات پیامد ضریب همبستگی چندگانه معادل با ۹۹/۹۹ وجود دارد؛ که نشان‌دهنده رابطه مثبت و معناداری است.

جدول ۷. تحلیل رگرسیون چندمتغیری جهت پیش‌بینی انتظار پیامد با استفاده از ارزش‌های فعال در عمل

Table 7. Multivariate regression analysis to predict outcome by using active values in practice

منبع تغییرات	مجموع تغییرات	Df	میانگین مجزورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۳۱۳۶/۵۵	۶	۵۲۲/۷۵	۲۷/۲۱	.۰۰
باقیمانده	۴۱/۶۹	۲۲۳	.۱۸	-	-
کل	۳۱۷۸/۲۴	۲۲۹	-	-	-

بنا بر جدول فوق و با استفاده از روش رگرسیون چندمتغیری از نوع ورود هم‌زمان، می‌توان عنوان کرد در سطح معناداری ۰/۰۵ $\alpha \leq$ میزان $F=۲۷/۲۱$ به‌دست‌آمده از نظر آماری معنادار است؛ بنابراین رابطه معناداری ارزش‌های فعال در عمل با انتظار پیامد وجود دارد.

جدول ۸. ضرایب متغیرهای پیش‌بین با استفاده از روش تحلیل رگرسیون به شیوه ورود هم‌زمان در پیامد انتظار

Table 8. Coefficients of predictive variables using regression analysis method to simultaneous logging in the outcome of waiting

متغیر	B	خطای استاندارد	Beta	t	سطح معناداری
مقدار ثابت	-۵۱/۳۵	۳/۲۸	-	-۱۵/۶۱	.۰۰
فضیلت خرد	.۰۸	.۰۲	.۱۰	۳/۴۸	.۰۰
فضیلت شجاعت	.۳۹	.۰۳	.۴۷	۱۲/۸۷	.۰۰
فضیلت انسانیت	.۱۴	.۰۳	.۲۲	۴/۶۶	.۰۰

فضیلت خویشنداری	.۰۲	.۰۲	.۰۲	.۹۷	.۳۲
فضیلت میانه‌روی	-.۰۱	.۰۹	.۰۲	-.۱۹	.۸۴
فضیلت تعالی	.۱۵	.۰۹	.۲۰	۱/۶۹	.۰۴

همان‌گونه که در جدول فوق نشان داده شده است، عرض از مبدأ معادله رگرسیون برابر با $۳/۲۸$ است که با توجه به میزان t برابر با $۱۵/۶۱$ - در سطح آماری $۰/۰۵ \leq \alpha$ معنادار است. همچنین، با توجه به ضرایب b به‌دست‌آمده امکان پیش‌بینی پیامدهای انتظار بر اساس فضیلت شجاعت، خرد، انسانیت و خویشنداری وجود دارد؛ بنابراین می‌توان گفت، میان توانمندی منش و انتظار پیامد رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. ارزش‌های فعال پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای انتظارات پیامد است.

بحث و نتیجه‌گیری:

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص و انتظارات پیامد در دانشجویان رشته روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال انجام گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که رابطه‌ای مثبت و معناداری بین ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص در دانشجویان رشته روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال وجود دارد. همچنین یافته‌های حاصل از تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام در خصوص رابطه ارزش‌های فعال در عمل با امید در عرصه‌های خاص نشان داد با افزایش ارزش‌های فعال و توانمندی دانشجویان امید در عرصه‌های خاص آنان نیز افزایش می‌یابد. این یافته با تحقیقات میرکمالی سیدمحمد (۱۹) که در پژوهش خود نشان داد توانمندی روان‌شناختی و زیرمقیاس‌های آن یعنی خودتعیینی، شایستگی و تأثیر با رضایت شغلی رابطه مثبت و معناداری داشته است و شاهنگیان و همکاران (۲۰) نیز نشان دادند رویکرد مثبت‌نگر با تأکید بر مفاهیمی همچون امیدواری و شادکامی منجر به افزایش توانمندی و فضائل منش در فرد می‌شود. همچنین با پژوهش فدریکسون (۱۵) که نشان داد میان هیجان‌ات مثبت شادی با توانمندی‌های منش و سازگاری در مواجهه با مشکلات زندگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، همسوست. در تبیین این یافته محققین معتقدند ارتقای سطح توانمندی‌های شخصیتی می‌تواند سبب تغییرات مشخصی در جنبه‌های عاطفی، شناختی، رفتاری بشود و از آنجاکه امید، خوش‌بینی و آینده‌نگری یک حالت شناختی، هیجانی، انگیزشی را به‌سوی آینده نشان می‌دهند تفکر درباره آینده، انتظار پیامدهای مطلوب، باور به اینکه امور به‌خوبی پیش خواهند رفت و همچنین احساس اعتماد به اینکه همه این موارد با تلاش اتفاق خواهد افتاد شادابی را به همراه داشته و لذا باعث اعمال هدفمند در افراد خواهد شد (۲۱)؛ بنابراین وجود توانمندی‌ها و مؤلفه‌های امید باعث می‌شود علی‌رغم حضور چالش‌ها افراد به نیمه‌روشن مسائل بنگرند و به شیوه انتخاب‌شده خودشان از نظر نتایج حاصل مطمئن باشند (۲۲). در واقع می‌توان چنین عنوان کرد توانایی‌هایی همچون علاقه به یادگیری و موفقیت، خلاقیت و نوآوری در کنار ثبات قدم و پشتکار زمانی که با شور و اشتیاق که از جمله توانایی‌های مرتبط با فضیلت تعالی هستند که به فرد قدرت می‌دهند تا جهت دستیابی به موفقیت در عرصه‌های خاص زندگی می‌انجامند. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که رابطه معناداری بین ارزش‌های فعال در عمل با انتظار پیامد وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد امکان پیش‌بینی پیامدهای انتظار بر

اساس فضیلت شجاعت، خرد، انسانیت و خویشن‌داری وجود دارد و می‌توان گفت با افزایش ارزش‌های فعال و توانمندی دانشجویان، انتظارات پیامدهای دانشجویان نیز افزایش می‌یابد. این یافته با تحقیقاتی از جمله سلینگمن (۱۶)، راشید (۷) و شاهنگیان، میبیدی، سابقی و پیامبری (۲۰) همسوست. در تبیین این یافته می‌توان گفت همان‌گونه که سلینگمن در نظریه مثبت‌نگر خود بیان می‌کند، افراد مثبت‌اندیش به پیامدهای مثبت بیش از منفی بها می‌دهند، آن‌ها با شناخت دقیق توانایی‌ها و خواسته‌های خود در راستای آن‌ها گام برداشته و تلاش می‌کنند. انتظار مثبت و روشن نسبت به آینده دارند و می‌دانند با تلاش و برنامه‌ریزی که همگی از جمله توانایی‌های مرتبط با فضیلت تعالی هستند و در کنار آن با سازمان‌دهی و هماهنگی برنامه‌های خود جهت دستیابی به موفقیت و کسب دستاوردهای مثبت از جهان پیرامون که از توانایی‌های مرتبط با فضیلت عدالت هستند باعث می‌شوند فرد از نمرات بالاتری در انتظار پیامد برخوردار باشد (۲۳). با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود درمانگران و اساتید دانشگاه در جهت بالا بردن سطح انتظارات پیامد و امید در دانشجویان به ارزش‌های فعال در عمل توجه داشته باشند و زمینه را برای ارتقای سطح امید و انتظارات پیامد در دانشجویان را با ایجاد کارگاه‌های آموزشی فراهم نمایند. همچنین پیشنهاد می‌شود پژوهشگران به مقایسه و بررسی ارزش‌های فعال در عمل (توانمندی منش)، انتظارات پیامد و امید در دانشجویان رشته‌های مختلف تحصیلی بپردازند. از آنجاکه احساس امیدواری، به باشی و بهزیستی نقش مهمی را در سلامت روانی دانشجویان داراست و اثرات مثبت آن بر تمام ابعاد فردی، خانوادگی، تحصیلی و شغلی بر کسی پوشیده نیست پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آتی در این حیطه توجه خاصی مبذول گردد و با بررسی اثرات آموزشی بر امید و توانمندی منش و به دنبال آن انتظار پیامد به گسترش دانش نظری و تجربی در این زمینه کمک کرد.

منابع:

- 1-Davoudi, M, R.. Hope and its educational role in the person. Magazine Marefat.2003; 3 (81):45-51.
- 2-Snyder, C. R.. Hope Theory: Rainbows in the Mind. Psychological Inquiry, 2012; 13(4): 249-275.
- 3- Snyder, C. R., & Tsukasa, K.. The relationship between hope and subjective well-being: Reliability and validity of the dispositional hope scale, Japanese version. Japanese Journal of Psychology, 2005; 76(3): 227-234.
- 4.Bailey, T., Winnieeng, Frisch, M.B., & Snyder, C.R., . Hope and Optimism as Related to Life Satisfaction, The Journal of Positive Psychology, 2007; 2(3): 168-175
- 5-Khalaji, Tayyibah.. Investigating the relationship between hope, the source of educational curriculum and academic achievement of pre-university girls in Tehran. Master's Thesis. Department of Educational Sciences and Psychology. Faculty of Education and Psychology. Al-Zahra University, 2007.
- 6-Snyder;C.R;Feldman;D.B.Shory;H.S.Rond;K.L. Hopeful choices: A School Counselors Guide to Hope theory.professional school counseling; June ;Vol:5 Issue, 2002; 5: 228-100.
- 7-Rashid;T. Positive psychotherapy in : Lopez;SJ:ed. Positive psychology: exploring the best people:vol:4 Westport.CT: praefer Publishers, 2008; 187-192..
- 8-Halpin.D."The nature of hope and its Significance for education". British Journal of Educational Studies.2001; 49(4): 392-410

-
- 9-Bermerman, H, Max. Managers and Challenges for Decision-making. Translation: Sarzaian, A. 2013. Tehran: Ariana.
- 10-Alaei Khamim, R, Narimani, M,A, Karmim, S.. Comparison of self-efficacy beliefs and developmental motivation among students with learning disabilities and learning disabilities, Journal of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz. 2012; 1 (3): 85-104
- 11-Sadeq Pour, S, Asadi, B, Miri, M.. Relationship between fundamental needs and social support in educational, emotional and social adjustment of high school female and female students. Journal of Psychology. 2010; (4) (56): 34-25
- 12-Peterson, P., & Park, N.. Classification and measurement of character strengths: Implication for practice. In P. A. Linley & Joseph (Eds.), Positive Psychology. NY: Wiley & Son, 2004.
- 13-Peterson;C.Park;N and Seligman M.. Greater strengths of character and Recovery from illness. The journal of positive psychology. 2006;1;1:17-26
- 14-Khodabakhsh, R,Khosravi, V. Shahghian, S.. The Effect of Positive Psychotherapy on Depression Symptoms and Genital Characteristics in Cancer Patients, Positive Psychological Research, 2015; (1): 54-62.
- 15-Fredrickson,B.L.. Reflections on positive emotions ndupward spirals. Perspectives on Psychological Science, 2018; 13(2): 194-199.
- 16- Seligman.M.E.P.Rashid.T.Parks.A.C. (2006)Positive Psychotherapy. American psychologist, 20016; 6: 774-788
- 17-ghorbani,V.. Special Hope Scale for Adults. Tehran. Dynamic Support Forum.
- 18-Shafiabadi, Abdollah, Naseri, Gholamreza. Investigating factor structure, validity, and reliability of the outcome-based expectation scale. Educational measurement index, 2007;10 (3): 91-85.
- 19- Mirkamali, S.. The study of the relationship between psychological empowerment and job satisfaction and organizational commitment among Tehran University staff. Daneshvar behavior. 2008; 16 (39): 44-35.
- 20- Shahghian, Sh. The Effectiveness of Positive Family Therapy on Increasing Happiness and Maneuvered Abilities in Substance-Related Adolescents, The First Scientific Conference on Educational Sciences and Psychology of Social and Cultural Disorders. Tehran, May 2014.
- 21-Fava GA;RuiniC;RafanelliC; FinosL; Salmaso L; et al.. Well- being Therapy of generalized anxiety disorder ;psychotherapy and psychosomatics, 2005.
- 22-Forbes,ef. Positivity: Groundbreaking research reveals how to embraceThe hidden strength of positive emotions overcome negativity and thrive/New York: Grown Publishing, 2009

23-PetersonM. Seligman,N.. Active Values Practice Questions. Translation and Preparation. Corbin, Venus.. Tehran, Novin, 2012.